

kn.remissvar@regeringskansliet.se

Promemoria Att åter möjliggöra utvinning av uran

Länsstyrelsens synpunkter

Länsstyrelsen synpunkter följer promemorians kapitelindelning.

Allmänt om remissen

Med utgångspunkt från de långsiktiga miljökonsekvenser som kan uppstå vid brytning av uran och EU:s behov av ökad självförsörjning av uran och kritiska mineraler saknar remissen väsentliga delar som möjliggör att ta ställning till förslagets konsekvenser på samhället, miljön eller självförsörjningen av uran och andra mineraler.

4.2.4 Påverkan på miljön

Kunskapsnivån kring att kunna begränsa de kort- och långsiktiga miljöeffekterna från gruvbrytning är generellt låg. Bland annat saknas effektiva metoder för att hindra eller begränsa utsläpp av förorenat vatten till omgivningen. I remissen konstaterar man att miljökvalitetsnormen i vatten sannolikt kommer att överskridas där gruvbrytning sker. Miljökvalitetsnormer är direktiv från EU och är inarbetade i svensk lagstiftning och bindande. Med den vetskapen konstaterar Länsstyrelsen att på grund av bristande kunskap hos verksamhetsutövaren riskerar det att normalisera överträdelser.

Länsstyrelsens bedömning är därför att branschen måste ta större ansvar för att begränsa utsläpp och utveckla effektiva reningsmetoder så att staten eller kommunen inte behöver ta ansvar och kostnader för föroreningar som andra aktörer orsakat.

För att underlätta för verksamhetsutövare att hålla sig till en gräns för utsläpp föreslår Länsstyrelsen att det införs ett tröskelvärde för

uran i grundvattenförekomster som inte får överskrids för att förekomsten ska uppnå miljö kvalitetsnormen.

7. Regeringens tillåtlighetsprövning enligt miljöbalken

Ändringen i 17 kap. om Regeringens tillåtlighetsprövning enligt miljöbalken genomförs i syfte att tydliggöra när regeringen ska pröva en gruvverksamhet.

Av remissen framgår att vid mindre gruvverksamhet kan det kommunala vetot tas bort. Kopplingen är stark mellan kommunens ansvar för dricksvatten och skadeståndsskyldighet. Vilket innebär att kommunens veto inte kan tas bort.

I förslaget behöver det klargöras vad gränsen för vad som är en mindre gruvverksamhet går samt att det behöver tydliggöras i 17 kap. 6 § miljöbalken när det kommunala vetot inte ska vara tillämbart.

8.1.1 Behov av att öka tillgången på kritiska metaller och mineral

En viktig orsak till att Sverige åter vill utvinna uran är för att vi vill stärka vår och EU:s försörjningstrygghet av uran och andra kritiska mineraler, och på så vis minska vårt beroende av andra länder utanför EU:s gränser.

Eftersom de flesta gruvbolag som driver gruvverksamhet eller söker koncession ofta har sitt säte utanför EU:s gränser bedömer Länsstyrelsen att det är viktigt att ha rådighet över uran. Detta är särskilt viktigt ur ett beredskapsperspektiv.

10.4 Konsekvenser för det offentliga och för myndigheter

Gruvor och gruvverksamhet ställer höga krav på tillsyn såväl under drift som lång tid efter att driften upphört. Resonemanget i remissen pekar motsatt på att belastning och kostnader för Bergstaten och prövnings- och tillsynsmyndigheter inte kommer öka. Resonemanget går inte i linje med remissens intension om att Sverige ska öka sin självförsörjning och brytning av Uran ska vara möjlig. Länsstyrelsen bedömer att både prövnings- och tillsynsmyndigheter behöver tilldelas medel för att utföra uppgiften om intentionerna med promemorian ska kunna få önskad effekt.

Den länsstyrelse som har minst anslag utifrån nuvarande fördelningsnyckel är också det län i Sverige där största mineraltillgångar finns.

Länsstyrelsen föreslår därför en finansieringsmodell likt den för stora infrastrukturprojekt och elnätskoncessioner. I dessa projekt har länsstyrelsen möjlighet att få ersättning för nedlagd tid under den långa och komplexa prövningen. Alternativt att anslagen fördelas utifrån mineraltillgång.

11. Genomförande av förslaget

Av förslaget framgår att lagändringarna bedöms träda i kraft så snart som möjligt utan behov av övergångsbestämmelser.

Inom Jämtlands län finns bearbetningskoncessioner under prövning som har uteslutit uran ur sin ansökan, eftersom brytning av uran idag är förbjudet. Verksamhetsutövaren har i aktuellt ärende aviserat om att söka koncession för uran om förbjudet upphävs.

Det behöver förtydligas om det behöver lämnas in en ny koncession för uran.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Marita Ljung med funktionschef Sara Huss som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Länsråd Susanna Löfgren och enhetschef Marina Wallén Mattsson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

beatrice.matsson@regeringskansliet.se